

Šajere" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Narodna veja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslojstvo št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 23.

V Ptuju v nedeljo dne 9. junija 1907.

VIII. letnik.

Kam plovete?!

Vse se maščuje!

Do vrhunca je priklopelo politično sovraštvo po Koroskem in Stajerskem in s studom se obrača človek od tega nečloveškega boja... Kam plovete? Vsa sredstva brez izbire se rabijo in kakor strupeni veter divja po zelenih naših pokrajinah fanatično hujskanje klerikalstva... Kam plovete? Kaj vas še razlikuje od divje bestije, — vas, ki vam ni ne čast, ne poštenje sveto, ki mečete blato na ljudske svetinje in se ne postavite niti ob odprtem grobu...

Doživeli smo v letošnjem boju stvari, katere so celo izkušene politikarje naravnost presenetile. Gotovo, tudi pri volitvah na Ogrskem se zgodijo pretepi in uboji, — tudi med gališkimi volitvami je gospodarilo žganje in zmagala volilna sleparija, — tudi na Ruskem se vršijo volitve v znamenju bombe in revolverja. Vse to je gotova resnica! Ali kje na božjem svetu se godijo taki slučajji tako zistematično, tako redno in brez izjeme, kakor pri nas? Res je: pri nas se med volitvami ni nikogar ubilo, — ali ubilo se je zaupanje do tistega stanu, ki bi imel zastopati nauke božje ljubezni, — ubilo se je nežno pohlevnost, s katero se je našo ljudstvo pred desetletji podvrlo naukom starih, očetovskih duhovnikov, — ubilo se je mir in pokoj med ljudstvom, — ubilo se je veliko, kar je več vredno nego življenje posameznikov in državnozbornski mandat...

To je obračun letošnjih volitev. Klerikalna duhovščina si je pridobila celo vrsto poslaniških sedežev, — izgubila je pa zadnje iskricke zaupanja in spoštovanja!

Žalostno je to... Zaupanje, spoštovanje, lepe besede iz lepih časov! Starčki s sivimi lasmi se spominjajo prejšnjih duhovnikov. Kakor očetje so ti davno izumrli duhovniki skrbeli, živeli, trpeli in delali za svoje farane, — vpoštovali so edino svete nauke evangelija in bili so spoštovani in obdani z ljubeznijo, kakor ju čuti nedolžna deca za svojega očeta... Kje ste, vi pravi duhovniki? Ko bi ostali iz svojih grobov, našli bi namesto dobrih naslednikov neznane, fanatične moške boja in prepira! Iz prižnic bi čuli proklinjanje in hujskanje. V spovednicah bi opazili šepetanje polno sovraštva in gonjo proti naprednemu časopisju. Misijsone bi videli, ki imajo edini namen, podivjati ljudstvo. Opazili bi v duhovniško sukno obležene volkove, ki vlivajo strup v otroško dušo. Videli bi duhovnike, ki pljujejo celo na mrliče svojih nasprotnikov in duhovnike, ki trgajo iz političnega sovraštva križ na pokopališču iz groba...

Groza oblike človeka, ko mora te resnice napisati in slišati, kako se celo zdaj po volitvah nadaljuje ta boj, kako se hujska naprej, kako se deluje za gospodarko izstradanje nasprotnikov, kako postanejo laž, strup, bojkot sveta sredstva klerikalizma... Zato vprašamo duhovščino: Kam plovete? Zato vprašamo kneze in škofe: zakaj ne ostavite to nesrečno gonjo, ki je naj večja nevarnost za vero in cerkev? Kaj naj to ljudstvo stori, da bo imelo svojo cerkev čisto? Kam plovemo?...

In rekli bodo zopet, da smo mi brezverci! Metalo se bode zopet kamenje na nas. Kajti mi imamo ta velikanski greh, da ne moremo razumeti, kaj ima prazni želodec z vero opraviti, kaj ima duhovnik v posvetnih stvarih komandirati! To je vso naše „brezverstvo“ in zato bode i naprej kamenje na nas lučali... Mi pa stojimo trdni v tem viharju s trdno vero, da sonce ne bode premagano. Mi gremo svojo izobraževalno in gospodarsko pot naprej. Kajti mi vidimo strah lakote in revščine! Hodimo svojo pot; Vse sile nam treba napeti, da združimo ljudstvo, — ne v kakšni „laži-kmetški zvezi“, ne v kakšni stranki prvaških dohtarjev, — temveč v gospodarskem delu. To je naša pot... Ali vkljub temu ne moremo zamolčati žalost, da je dozorelo hujskanje na Stajerskem in Koroskem tako daleč, da je duhovništvo pozabilo popolnoma svoj poklic in se bliža v hitrem teku prepadu... Kam plovete, gospodje, in kako bode odgovor dajali, kadar vas pokliče večni Sodnik pred svoj prestol?

Politični pregled.

Gg. Ježovnik in Roblek sta edina neklerikalna poslancina iz Sp. Stajerske. Čeprav nista pristaša naše stranke, vendar smelo trdimo, da sta bila izvoljena z glasovi naših somišljenikov. Izvoljena sta v prvi vrsti kot kmeta in naprednjaka. Žalostno bi bilo, ko bi morda vstopila v kakšni klerikalni klub ali da bi se brigala za kakšne prvaške neumnosti. Mi jima priporočamo le to, da naj pustijo vse drugo pri miru, edino za gospodarstvo svojega okraja se naj brigata. Neodvisna poslancina naj bodeta in zadovoljni bodemo vsi z njima. Ako bi se pa vjela na črno-prvaške limanice, obračunalno bode napredno ljudstvo z njima!

V novi zbornici sedele bodo tudi nove stranke. Vsak dan se vršijo konference in že se vidi precej jasno, kakšen bode položaj. Socialni demokratje, ki so imeli v stari zbornici 11 poslancev, jih imajo zdaj 87. S tem so postali najpomembnejša stranka in onemogočijo lahko vsako delo. Ali tega se zdaj ne pričakuje, kajti upati je, da se bodo i socialisti lotili dela. Glavni boj se bode bil med socialisti in agrarci na gospodarskem polju. Kar se tiče klerikalcev, so se ti združili z krščanskimi socialisti. S tem je dokaz doprinešen, da so ti eni in isti gospodje in da je bila vsa kršč. socialna agitacija le švindal. Gotovo je, da bodo skušali združeni črnuhi pridobiti vpliv na šolo. Valed tega je le pozdraviti, da se združujejo svobodomiselnemski nemške stranke. Nemška ljudska in nemška kmetijska stranka sta se že združili in šteje nova zveza čez 50 poslancev. Sramotno je da so poslale slovenske pokrajine največ črnih poslancev v zbornico. Iz Kranjske je izvoljen en liberalec (v Ljubljani) in en nemški naprednjak (v Kočevju), drugi so vsi Šuštešičevi pajdaši. Vsekakor bode imela vlada jako težavno stališče.

Državni zbor je sklican za 17. junija. Velike naloge čakajo poslancev. V prvi vrsti omeniti je razmerje z Ogrsko. Klic „Proč od Ogrske“

je vedno močnejši in večinoma vse napredne stranke se strinjajo s gospodarsko ločitvijo od Ogrske. Nadalje se bode bil veliki boj za šolo. Črnuhi napejajo vse moči, da bi postala farovška kuharica zopet vladarica v šoli; poslabšati hočejo šolo in zato bodo morali napredni poslanci vse moči za šolo porabiti. Tudi narodnostno vprašanje ne bode izumrlo in če bodo že Čehi molčali, je vendar gotovo, da pride kakšen Korošec z dvojezičnimi pečati. Glavno delo zbornice pa mora biti gospodarsko delo. Za delavce treba starostne preskrbe, za obrtnike izdatne pomoči, za kmete pa v prvi vrsti ureditev davkarstva. Da bi poslanci vendar enkrat sprevideli, da je gospodarsko delo njih prva dolžnost!

Dopisi.

Velenje. Dragi „Šajerc“! Zelo čudno se ti bo zdelo, da se je še v Velenju nekdo zbudil in da tebi par vrtic pošilja. Naznaniti ti moram o tukajšnjem Franceku Vouhu, kakšno letanje je ta imel v času volitve (ali to vse zaostonj) Čuda da si ni vse noge znučal. Baha se kaj rad, tu p. d. Zark, kaj vse za ene šarže ima, češ: jaz sem „Ober-Verwalter“ pri sosedu, imam vso pravico (menda še žihar krave nasiti) jaz sem kravski mešetar, jaz sem tudi pri občini (pa tam ima morda toliko za opraviti kot peto kolo pri vozu) jaz sem pri hranilnici (tudi tam so ga imeli, da jim je štempelne vkup nosil). Ali zdaj, glej, je tu dobil p. d. rečeno „laufpos“; ko je zahteval od g. notarja obljubljeno mu krono za vsaki uradni dan in da se pogleda v hranilnico, če je vse v redu, mu ta zavrne: „Mi ne gremo gledat, pa tudi kronic ne dobiš; ako ti ni po volji, se pa pritoži; samo toliko da veš, da od danes nisi več ud!“ To se mu pač prav zgodi! Po imenu je tudi krojač; ali ko bi njegova jezična žena imela otrok, bi tudi morala reči, kadar gre hlače rezati: „Kinder, tut's beten, Vater schneid' Hosen zu...“ Toliko za danes; prosil bom tebe, ljubi „Šajerc“, še večkrat, da ga ti ojstro pokraspleš po glavi, da si on vseh prstov ne znuca. Tvoj naročnik!

Iz Pišec. Dragi „Šajerc“! Moramo še mi malo poročati o našem v politiki mlečnozobnem kaplančetu Planincu, kako je on divjal za Benkoviča. Vse dobre lastnosti je vedel o njem, samo tega ni povedal, kaj ima na Hrvaškem... Pa kaj, farji že hočejo imeti tudi po sebi „vzor“ „delavnega“ poslancina, da se potegne za njih in farovške kuharice. Kakor se vidi, še kaplanu tuje meso diši. Tista pot za potokom je posebno magnetična. Ne prašajof se: „kam pelja na levo cesta, kam pelja na desno pot, mož povejte mi po skušniji, kje se lažje ognim zmot“. On marcelo pod pazduho, halo k „Slovaru“. O baronu Mosconu je vse slabe lastnosti vedel, da je Nemec, liberalec itd., ali v jeseni, ko odnese dve brantaši mošta iz graščine je Moscon, veren katoličan. Na binškošno nedeljo je bil pri nas klerikalni shod. Parade-kmet Roškar je prišel propagando delati za Benkoviča. Živi krest ni vedel prej o tem shodu, kakor ki je na binškošno nedeljo oznanil župnik to iz lece. Ko bi se par dni preje vedelo, bi šel Benkovič in